



Vlaams
Parlement

ingediend op **1163** (2016-2017) – Nr. 5
15 juni 2017 (2016-2017)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Yamila Idrissi, Manuela Van Werde,
Caroline Bastiaens en Cathy Coudyser

over het ontwerp van decreet

houdende de subsidiëring en erkenning
van het sociaal-cultureel volwassenenwerk

en over het verzoekschrift

over besparingen in de sociaal-culturele sector
en de gevolgen voor personen met een beperking

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Bart Caron.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Ann Soete, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde,
Herman Wynants;

Caroline Bastiaens, Karin Brouwers, Sabine de Bethune, Joris Poschet;

Lionel Bajart, Jean-Jacques De Gucht;

Yamila Idrissi, Katia Segers;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Kathleen Krekels, Bart Nevens, Ludo Van Campenhout, Karl Vanlouwe, Manuela Van Werde,
Peter Wouters;

Cindy Franssen, Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel, Johan Verstreken;

Rik Daems, Francesco Vanderjeugd;

Bert Moyaers, Tine Soens;

Imade Annouri.

Documenten in het dossier:

1163 (2016-2017) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

– Nr. 2 t.e.m. 4: Amendementen

810 (2015-2016) – Nr. 1: Verslag van de hoorzitting

– Nr. 2: Verslag van het verzoekschrift

INHOUD

I.	Toelichtingen	4
1.	SoCiuS	4
2.	FOV	7
3.	15000.be	9
II.	Vragenronde.....	12
1.	Caroline Bastiaens.....	12
2.	Yamila Idrissi.....	12
3.	Marius Meremans	13
4.	Bart Caron	13
III.	Antwoordronde	15
1.	SoCiuS	15
2.	FOV	16
3.	15000.be	20
	Gebruikte afkortingen	22
	Bijlage: Technische nota FOV, zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

Op 1 juni 2017 organiseerde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media een hoorzitting over het ontwerp van decreet houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk, met vertegenwoordigers van SoCiuS, FOV en het initiatief 15000.be.

Het ontwerp van decreet werd toegelicht door Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Media en Brussel op 18 mei 2017 en besproken op 8 juni 2017 (*Parl. St. VI.Parl. 2016-17, nr. 1163/6*). In samenhang met het ontwerp van decreet werd het verzoekschrift over besparingen in de sociaal-culturele sector en de gevolgen voor personen met een beperking besproken (verzoekschrift nr. 6 (2015-16)).

De presentatie die het FOV gebruikte, is op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be te raadplegen.

I. Toelichtingen

1. SoCiuS

Fred Dhont, directeur van SoCiuS, geeft een overzicht van de presentatie. Er worden enkele algemene beschouwingen gegeven, vaak uit historisch perspectief. In eerste instantie gaat men in op de doelstelling van het ontwerp van decreet en de positionering van het werkveld.

SoCiuS stelt een continuering vast van een historische lijn waarbij de sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk erkend wordt als belangrijke civiele actor. Beleidsscenario's gericht op het instrumentaliseren van de sector, het focussen van de sector op een afgebakende set maatschappelijke kwesties of het veralgemenen van een voorzieningenlogica, vonden geen ingang.

SoCiuS stelt vast dat het private initiatief een belangrijke plaats krijgt in het ontwerp van decreet. Er is wel een hybride positie van regionale organisaties, die min of meer voorzieningen zijn. Tegelijk worden ze steeds meer geënt op de vier sociaal-culturele functies en ten opzichte van vroeger minder op de educatieve of leerfunctie. Ze worden derhalve niet langer als educatieve voorziening gepositioneerd, maar wel als een regionale sociaal-culturele volwassenenorganisatie – of wat men ooit een volkshogeschool zou genoemd hebben.

De geschiedenis herhaalt zich. Het vraagstuk over de afbakening van de buitengrenzen blijft heikel, net zoals dat in 2003 al het geval was. Ook hier is continuering zichtbaar waarbij het ontwerp van decreet de sociaal-culturele praktijk en de participatie van volwassenen daaraan grotendeels onder de noemer vrije tijd catalogeert.

Er wordt in het ontwerp van decreet een scherpere focus gelegd op de herwaardering of opwaardering van de rollen van het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Ze krijgen deels een nieuwe definiëring als de verbindingsrol, de kritische rol en de laboratoriumrol. Dit vervangt ten dele de sociaal-culturele methodiek. Tegelijk kan de opwaardering van de rollen tot spanningen leiden. Een sector die als civiele actor een kritische rol opneemt, kan in een moeilijke verhouding staan tot de doelen van het ontwerp van decreet.

Stef Steyaert, voorzitter van SoCiuS, stelt dat het nieuwe beleidskader probeert aan te sluiten bij een aantal nieuwe evoluties in het werkveld. Er is een toeneemende dynamiek in het werkveld. Een heel aantal organisaties werpt de oude huid af en zoekt naar een nieuwe. Er ontstaan ook nieuwe organisaties. Het werkveld getuigt van diversificatie en hybridisatie. Men zoekt naar nieuwe manieren om de doelgroep te verbreden, alsook de gehanteerde juridische vormen. De opkomst van coöperatieve modellen zet zich ook door in het sociaal-cultureel werkveld. Het

grensgebied tussen sociaal-cultureel en cultureel welzijn speelt sterk. Het ontwerp van decreet schept een opener beleidskader en maakt dat mogelijk.

De verbreding behelst een zoektocht naar nieuwe werkvormen, zoals de coöperatieve. Het ontwerp van decreet laat dit ook toe, waar voordien alleen vzw's en stichtingen mochten. Men laat ook de werksoorten los, wat implicaties heeft voor de financiering.

Vorm volgt functie. Voorheen werden functies toegewezen vanuit de gekozen werksoort, terwijl men nu evolueert naar meer functiekeuze en functietoe-eigening. Uitzondering zijn de regionale organisaties. Het ontwerp van decreet omvat ook een actualisering en meer open benadering van de functies. Voorbeeld is de omschakeling van de educatieve functie naar de leerfunctie.

De mogelijkheid tot fusie is in het ontwerp van decreet verankerd en de wendbaarheid van organisaties over beleidsperiodes heen is een feit. Men wordt niet langer bepaald door keuzes uit het verleden.

Het ontwerp van decreet roept een spanningsveld op tussen vernieuwen en continueren van het werkveld. In het vorige decreet waren bijvoorbeeld de instromers kwantitatief vastgelegd. Die instroombeperkingen zijn verdwenen. Aan de andere kant is er een verkorte uitstroom mogelijk geworden, maar wel met een knipperluchtscenario. Dat maakt gedurende twee jaar remediëring mogelijk vooraleer de subsidies dalen na een negatieve evaluatie. Tegelijk ligt de lat hoog voor nieuwe organisaties. Ze moeten gedurende twee jaar al een vzw-werking hebben en op landelijk niveau kunnen starten. De starterssubsidie uit het oude decreet valt weg.

De raad van bestuur van SoCiuS vindt niets terug over een impactevaluatie van het ontwerp van decreet, maar acht dat wel belangrijk. Hij vraagt of dat niet ingepland kan worden.

Welk financieel kader schept het ontwerp van decreet? De financiële schotten tussen de diverse werksoorten verdwijnen. Communicerende vaten tussen de werksoorten worden mogelijk. Bovendien integreert het ontwerp van decreet de verschillende subsidiestromen – gesco-middelen, middelen uit het Participatiedecreet, uit het decreet van 2003, uit de interne staatshervorming en de vroegere provinciale middelen. Dat zorgt voor meer transparantie in de financiering van de sector.

Er is ook meer financiële dynamiek ingebouwd. Het ontwerp van decreet schrijft een vorkbenadering in met een marge van plus 25 percent tot min 25 percent. Dat neemt de angst om alles te verliezen wel weg. Het duidt ook op de gespannen relatie tussen de dynamiek van het werkveld en de stabiliteit die het nodig heeft.

SoCiuS organiseerde in het beleidstraject naar het ontwerp van decreet een aantal focusgroepen. Daarin kwam de herijking van de sector sterk naar voren, met name de vraag of de middelen billijk verdeeld zijn. Kan dat gerealiseerd worden met het ontwerp van decreet? Er worden mogelijkheden geschapen. Veel hangt af van wat daar op het terrein mee gebeurt.

Instroom en uitstroom zijn mogelijk, maar men moet in het achterhoofd houden dat er met een gesloten enveloppe wordt gewerkt. Hoe die twee bewegingen op elkaar zullen inwerken, is dan de relevante vraag.

Kleinere organisaties krijgen een opwaardering. Er is een hogere minimum-enveloppe van minstens 150.000 euro. Voor organisaties met een budget kleiner dan 260.000 euro kan er een stijging zijn tot en met 65.000 euro. Dat is een

afwijking op de 25 percentregel. Dit biedt kansen voor kleinere organisaties op een iets snellere groei.

Fred Dhont stelt dat het ontwerp van decreet voluit kiest voor een kwalitatieve benadering, maar dan wel vanuit de specificiteit van de organisaties. Men moet zich de vraag durven stellen of er eigenlijk een alternatief is voor de kwalitatieve benadering. In het decreet van 2003 werd het kwalitatieve aspect, hoewel al wel geïntroduceerd, niet gekoppeld aan de subsidies. Dat werkte louter kwantitatief en legde die link tussen beide niet. Waarop zou men in de nieuwe situatie subsidies op basis van kwantitatieve gegevens kunnen enten? Verenigingen zijn meer dan groepen en afdelingen. Instellingen zijn meer dan enkel de uren vorming. Bewegingen zijn meer dan campagnes. Men kan dus kiezen voor een kwalitatieve benadering, zij het zonder dat de kwantitatieve gegevens helemaal verdwijnen. Het ontwerp van decreet laat toe dat organisaties zelf een set van gegevens bieden over de omvang van hun werking. Dit wordt mee in acht genomen door de commissies.

SoCiuS stelt vast dat het nieuwe beleidskader teruggrijpt naar de systematiek van het decreet van 2003, dat in 2008 is gewijzigd. De lopende en de toekomstige werking worden in beschouwing genomen voor de beoordeling.

Voluit kiezen voor een kwalitatieve benadering, maakt het visitatie- en beoordelingskader des te relevanter. Het is al meer geëxpliciteerd dan in het decreet van 2003. De verdere uitwerking en toepassing van de kwalitatieve benadering zijn cruciaal om de beoogde dynamiek te realiseren. Het visitatie- en beoordelingskader kan de aanjager worden van verdere professionalisering in de sector.

Komen er eindelijk projectmiddelen? Deze vraag is niet nieuw en doet heel wat bewegen in de sector. Ze waren al ingeschreven in het decreet van 2003, zij het niet toegankelijk voor elke werksoort. Met het ontwerp van decreet worden ze duidelijk geïjkt op de laboratoriumrol of op maatschappelijke prioriteiten die door de overheid kunnen worden vastgelegd.

De projectmiddelen worden nu en in de toekomst geoormerkt. Het zijn DAC-middelen en aanvullende subsidies voor tewerkstelling. Ze kregen vorm binnen de sector van het lokale cultuurbeleid. Het doet hopen dat er op termijn en op kruissnelheid een aanzienlijke pot aan projectmiddelen ter beschikking zal zijn.

Fred Dhont stelt tevens de vraag wat op termijn de verhouding zal zijn tussen de structurele subsidies en de projectmiddelen op kruissnelheid. Ook in verband daarmee stelt hij vast dat de open benadering wordt doorgetrokken. Projectmiddelen staan nu ook open voor niet-erkende gesubsidieerde sociaal-culturele volwassenenorganisaties.

Een laatste aandachtspunt zijn de mogelijke dwarsverbanden. Het is een heikel punt. Bij aanvang van het beleidstraject werd er simultaan nagedacht over het ontwerp van decreet over het sociaal-cultureel volwassenenwerk en het Participatiedecreet, maar al snel werd duidelijk dat deze twee aparte trajecten moesten zijn. Het doet nadenken over de verhouding van het vooropgestelde ontwerp van decreet tot het Participatiedecreet. Participatie en werken met kansengroepen zijn ook van belang in het decreet voor de sector. Tot slot rest er voor SoCiuS nog de vraag hoe het voorliggende ontwerp van decreet zich zal verhouden tot een toekomstig Regio-decreet.

2. FOV

Dirk Verbist, directeur van FOV, verontschuldigt Herman Lauwers, voorzitter van FOV.

In 2016 vonden hoorzittingen plaats in het kader van de conceptnota's over sociaal-cultureel volwassenenwerk (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 745/2). De voorzitter en de voorzitters van de respectieve werkgroepen per werksoort hebben talloze vergaderingen met het kabinet en de administratie doorstaan. Dit zijn Roel François, voorzitter van de werkgroep Verenigingen, Steve Maes, voorzitter van de werkgroep Volkshogescholen en Frieda Beckx, voorzitter van de werkgroep Bewegingen. Er heersten toen spanning en onrust, omdat de sector zich vrij overtuigend kon vinden in de basisprincipes, met name het civiele perspectief, het terugdringen van de planlast, het stellen van vertrouwen boven verantwoording en een optimale werkingsvrijheid voor organisaties. Bij de mogelijke praktijkomzetting was er echter groot voorbehoud. De operationalisering zou volgens de sector niet werken voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk volgens de krijtlijnen die er toen waren.

Er zijn sinds die eerste versie ontelbare vergaderingen gehouden. Er zijn oplossingen gesuggereerd en bevragingen uitgestuurd om beter inzicht te krijgen op hoe de organisaties een en ander in de praktijk zouden ervaren. Men probeerde de praktijk dus mee op tafel te brengen en tot concrete oplossingen te komen. Men besprak oplossingen die door het kabinet werden aangereikt en dan was het afwachten in hoeverre iets door de Vlaamse Regering zou worden aanvaard.

Er werd resultaat geboekt. De te smalle grenzen werden verlegd en de dialoogrelatie tussen de organisaties en de overheid werd solider ingeplant. Het duurzaamheids-perspectief raakte uitgetekend. De procedures en de bepaling van Vormingplus kregen een meer transparante omschrijving. Categorieel werkende organisaties kwamen beter in het vizier en de kleine organisaties kregen meer groeikansen.

De minimumsubsidie van 150.000 euro, zoals ingeschreven in het ontwerp van decreet, houdt geen de facto verhoging in van het minimumbedrag als men alle subsidies optelt, tenzij voor een heel beperkt aantal organisaties.

'The proof of the pudding is in the eating'. Men moet afwachten wat de effecten op het terrein zullen zijn. Dit zal duidelijk worden in 2018 bij de visitaties en in 2020 bij de beoordelingen en de beslissing, met een nieuwe Vlaamse Regering en misschien een nieuwe minister en dus ook een hoogst onduidelijk budgettair perspectief. Een uitspraak van het Vlaams Parlement, offensief en kamerbreed, over dat perspectief zou helpen.

Een aantal aandachtspunten werd verzameld in een technische fiche (zie bijlage). Hierin wordt een aantal argumenten verder uitgediept. De fiche reikt verdere oplossingen aan. Er wordt tevens gerefereerd aan de adviezen van de SARC.

FOV is het eens met de stelling van minister Sven Gatz dat hij geen afvinkdecreet wil produceren. Dirk Verbist waarschuwt er wel voor dat bepaalde systemen in het ontwerp van decreet zichzelf voorbij kunnen hollen. Zo waren er oorspronkelijk een twaalfstal beoordelingselementen. Met het kabinet is gesproken over de noodzaak aan kapstokken ter duiding daarbij, opdat de organisaties en de beoordelaars ze vanuit een gelijk perspectief zouden benaderen. De kapstokken werden onderliggende criteria. Daarop moet dan apart gescoord worden. Dat mag er bij de uitvoering niet toe leiden dat de beoordeling over tientallen criteria verdeeld wordt, zonder dat het volledige verhaal van de organisatie voldoende in beeld komt.

Bij de criteria die in de memorie van toelichting zijn uitgewerkt voor de visitaties, duiken geregeld uitdrukkingen op als “de organisatie toont aan dat”, “de vereniging expliciteert”, “werkingsgegevens en resultaten tonen aan dat”, “aan de hand van kerngegevens en cijfers tonen organisaties aan dat”. Het ontwerp van decreet is geen afvinkdecreet en er is heel wat mogelijkheid tot dialoog tussen organisaties, externe deskundigen, de overheid en de administratie, maar tegelijk staat de val van het afvinken wijd open. Er is een gevaar voor aparte mapjes, met aparte gegevens en rapportages. Hij dringt er graag op aan daarover nauwlettend te waken bij de uitwerking van het uitvoeringsbesluit en het visitatieprotocol.

In de overgang naar de volgende jaren verwacht hij een bijzondere en complexe situatie doordat de landelijke organisaties in 2018 geëvalueerd worden op basis van het bestaande decreet. In 2020 gebeurt dat op grond van het nieuwe ontwerp van decreet. Voor wat men nog de Vormingplussen noemt komen de evaluatie en de beoordeling op het einde van de beleidsperiode. Zij vallen onder de andere regeling. De overgang leek FOV behoorlijk geregeld, maar bij de finale goedkeuring sloop er een passus in die stipuleert dat elk beoordelingselement uit het bestaande decreet zou worden omgezet in afzonderlijke criteria waarop elk apart gescoord moet worden bij de visitatie. Daarmee worden volgens FOV de regels tijdens de rit veranderd. Organisaties worden zo afgerekend op de uitvoering van hun beleidsplan op basis van te scoren criteria die ze bij voorbaat niet eens kenden. FOV raadt aan zoveel mogelijk te evalueren aan de hand van de letter en de geest van het bestaande decreet.

De foto is geen eenvoudig verhaal en ontstond intern midden 2015 toen de richtingaanwijzers zijn uitgebracht. Binnen de werksoort Verenigingen nam men uitvoerig de tijd om het onderlinge spanningsveld in de subsidieverdeling te benoemen. Die is gebaseerd op het aantal afdelingen in het jaar 2000. Nieuwe organisaties kwamen binnen met de minimumsubsidie, ongeacht het aantal lokale afdelingen of groepen. Het spanningsveld in de subsidieverdeling achtte men niet langer houdbaar. Vanaf dan was er sprake van de nieuwe foto. Het werd geen vanzelfsprekende discussie binnen de werksoort Verenigingen. Voor FOV is het binnenbrengen van die foto cruciaal, net als een correcte uitvoering ervan. Men kan tijdens de visitatie de evolutie van het aantal lokale groepen in beeld brengen en valideren, naast de kwalitatieve evaluatie om dat dan mee te nemen in de afweging bij het subsidieadvies in 2020. Dat is van belang voor het uitvoeringsbesluit.

De foto werd min of meer ingevoegd in het decreet, zij het plots vertaald naar de hele sector. FOV verklaart in de technische nota waarom de argumentatie daarvoor fout is en niet aan de realiteit beantwoordt. Het is niet duidelijk hoe dat technisch op andere werksoorten toepasbaar zou kunnen zijn, waar bovendien het bedoelde spanningsveld niet speelt. FOV ziet dat graag doelgericht omschreven in het ontwerp van decreet.

In de richtingaanwijzers schreef FOV al dat een meer dynamische in- en uitstroomberegeling aan de orde is. De procedures moeten redelijk, billijk en in woord en wederwoord kunnen verlopen. Men dient er rekening mee te houden dat het gros van de organisaties mee aangestuurd wordt door vrijwilligers. De interne strategische besluitvorming noopt vaak tot spitsvondige participatietrajecten en burgerkabinetten. Andere voorwaarde is dat het ontwerp van decreet niet een te grote machinerie op gang trekt om één potentiële deugniet aan de oren te kunnen trekken. Het voorzitterscollege van de Vlaamse administratie pleitte eerder zelf voor meer risicogestuurd toezicht om aldus de talloze onnodige lasten voor de overheid en de organisaties te beperken.

De technische nota geeft in twee punten weer hoe een ogenschijnlijk logische maatregel tot disproportionele onrust en allerhande bewarende maatregelen zou kunnen leiden. De uiteindelijke subsidiebeslissing valt pas op 1 oktober, drie maanden voor

nieuwjaar. Dat is logisch vanuit de begrotingsritmiek van de Vlaamse Regering maar niet voor organisaties. Het goed bestuur van de Vlaamse Regering staat hier tegenover het goed bestuur van de organisaties. FOV en de sociale partners dringen aan op dialoog ter zake om tot creatieve oplossingen te komen.

Dirk Verbist tekent een voorbeeld van een visitatie. Via dialoog en op basis van de stukken wordt de werking van de bewuste organisatie doorgrond. De commissie spreekt zich positief uit, maar geeft een aantal aanbevelingen mee in 2018. De organisatie maakt een beleidsplan en werkt via een plan van aanpak aan de verbetering op basis van de aanbevelingen. Pas in 2020 weet de organisatie of ze voor die goede werking nog wel middelen krijgt. De beoordelingscommissie kan het plan afkeuren omdat de organisatie geen oog zou hebben gehad voor de aanbevelingen. Dat is niet waarschijnlijk, maar het kan gebeuren en dus moet er een sanctiemogelijkheid zijn. FOV blijft erop aandringen om van de maatregel in het ontwerp van decreet een goede kosten-batenanalyse te maken en zich de vraag te stellen of het legitiem is om het gros van de sector in onzekerheid te dompelen met bewaerende maatregelen en een verlies van menselijk kapitaal tot gevolg, en dit enkel om mogelijk luttele deugnieten aan de oren te trekken. FOV is het ermee eens dat die wel aangepakt moeten worden. Daarover worden in de technische nota concrete suggesties aangevoerd, zonder het overgrote deel van de sector te gijzelen.

Een organisatie die niet naar behoren functioneert in de praktijk moet eruit na een slecht doorlopen remediëringsperiode. Die regel hield FOV ook aan midden 2015. Welke argumenten zou de Vlaamse Regering echter alsnog kunnen hanteren om de subsidieaanvraag niet te laten doorgaan voor een organisatie die zich tijdens de remediëringsperiode herpakt met een tevreden visitatiecommissie als gevolg? Men stelt voor dat nog aan te passen.

Aandachtspunten over de planlast, fusies, vragen bij de mogelijkheden voor overstap van organisaties uit het Participatiedecreet, het feit dat rond de DAC-herverdeling de regels tijdens de lopende beleidsperiode worden veranderd, zijn uitvoerig opgenomen in de technische nota. Samen met die elementen, zullen volgens FOV de beperkte aanpassingen niet alleen mogelijke problemen oplossen of voorkomen, maar ook zorgen voor een sterker draagvlak voor het ontwerp van decreet.

3. 15000.be

Greet Firllefyn, coördinator van Vijftact, is, samen met de groep 15000.be, blij om de kans die geboden wordt om hun bekommernissen toe te lichten bij het ontwerp van decreet. Op de hoorzitting in 2016 namen Jessica, Elke, Liesbeth, Luc en Christel het woord om aan te geven wat sociaal-culturele activiteiten voor hen betekenen: sociale contacten, objectieve informatieverwerving, verantwoordelijkheid kunnen opnemen en laten zien wie ze zijn. Die sociaal-culturele activiteiten weghalen, zou een enorme impact hebben op hun leven, met isolement tot gevolg en geen toegang meer tot informatie. De mensen met een handicap zouden verdwijnen uit het straatbeeld. Eén op acht volwassenen heeft een lichte tot ernstige handicap en één op vier mensen heeft een familielid met een handicap. Er zijn derhalve 2,6 miljoen Vlamingen, of meer dan 30 percent, die zich geconfronteerd weten met een handicap. De vergrijzing en een verbetering van de medische zorg doen die groep nog voortdurend uitbreiden. Daarmee lopen ook de noden op.

In landen met een gemiddelde levensverwachting van meer dan 70 jaar kampen individuen gemiddeld zowat acht jaar met een handicap. Het is dus iets van iedereen. Mensen met een beperking hebben dezelfde verzuchtingen en koesteren dezelfde ambities als iedereen. Ze willen actief meedraaien in de maatschappij. De organisaties die 15000.be hebben opgezet, zijn daarin een onmisbare schakel. Ze dragen een waar en genuanceerd beeld uit over het leven van en het samenleven met personen met een handicap, versterken de mensen met een handicap en hun

netwerk en optimaliseren hun mogelijkheden om autonoom te functioneren in de maatschappij. Hoewel de doelgroep alsmaar groeit, blijkt het beschikbare budget af te nemen. Met de hervorming van de zorg is de regie van de zorg naar de gebruiker verlegd, naar de persoon met een handicap. Ze moeten kunnen rekenen op hun omgeving maar ook op de medeburgers.

Om te komen tot een inclusieve samenleving, moet elke beleidssector zijn verantwoordelijkheid opnemen en inspanningen leveren. In de eigen sector gaat 8 percent van het budget voor sociaal-cultureel vormingswerk naar organisaties die werken met en voor mensen met een handicap. Meer dan 30 percent van de volwassen Vlamingen worden met een handicap geconfronteerd. De groep 15000.be vraagt daarom van minister Sven Gatz dat hij niet wacht tot het nieuwe ontwerp van decreet in werking treedt, maar er meteen op toeziet dat het budget voor het sociaal-cultureel werk van en voor mensen met een handicap de volgende jaren op zijn minst in die mate stijgt, dat de effecten van de besparingen teniet worden gedaan. Leven met een handicap wordt een regulier gegeven en de maatschappij moet erin investeren. Dit moet de uitval van die grote groep mensen voorkomen. Het sociaal-cultureel werk heeft daarin een belangrijke opdracht.

15000.be vraagt aandacht voor handicap maar ook voor de mens achter de handicap. Niet elke beperking geeft eenzelfde beleving. Werk op maat is essentieel.

In het voorontwerp van decreet erkende de minister personen met een beperking als kansengroep. Er is verder geen enkele garantie ingebouwd om het sociaal-cultureel volwassenenwerk voor personen met een handicap te verzekeren. Men gaat ervan uit dat er met opmerkingen en vragen nog rekening kan worden gehouden en dat het Vlaams Parlement erop toeziet dat dat ook effectief gebeurt.

Aandachtspunten bij het voorliggende ontwerp van decreet betreffen continuïteit van het werk, het beoordelingskader, de vrijetijdscontext en de financiering.

De continuïteit van de werkingen rond handicap moet verzekerd blijven. In het ontwerp van decreet is er rekening gehouden met het categoriale werk. Dat wordt mogelijk via de beoordelingselementen. Het is evenwel ook mogelijk dat na de eerste beoordelingsronde het budget voor de werkingen rond handicap niet stijgt en dat heel wat organisaties wegvallen. Dat is voor 15000.be onaanvaardbaar. Het werken aan inclusie omvat trage processen. De organisaties proberen maatschappelijke veranderingen aan te zwengelen en dat vergt tijd. Expertise in de specifieke sector vraagt om het opbouwen en vooral het vasthouden van die deskundigheid. De continuïteit is vooral ook voor mensen met een beperking extreem belangrijk. Ze voelen zich thuis in organisaties van sociaal-cultureel werk. Als die wegvallen, dreigen ze in isolement te vervallen.

Het beoordelingskader is een ander aandachtspunt. Het sociaal-cultureel volwassenenwerk omvat verschillende soorten organisaties met een eigen specificiteit. Daarmee moet er rekening gehouden worden in het beoordelingskader. Nog belangrijker is het allicht dat in het uitvoeringsbesluit wordt vastgelegd dat in de visitatie- en beoordelingscommissies mensen zetelen die vertrouwd zijn met sociaal-cultureel werk en handicap. Het gaat uiteindelijk om gelijke kansen. Naast de verhouding man-vrouw, zou ook de verhouding van personen met een handicap ingecalculeerd moeten worden. 15000.be vraagt daarom om in elke commissie minstens één persoon te laten deelnemen die over de nodige expertise beschikt.

Ria Decoopman noemt de deelname van representatieve ervaringsdeskundigen met een handicap aan de commissies een essentie. Behalve een kwestie van gelijke rechten en kansen is het bij het nemen van goede beslissingen fundamenteel dat er ook voldoende technische kennis en expertise aanwezig zijn. Het kan niet louter gaan om een evaluatie van strategische keuzes en beleidsplan-

uitvoering, afgewogen tegen maatschappelijke noden, maar ook de link met de derde pijler moet worden gelegd, met het bekend zijn met typische kenmerken van een handicap die een grote rol spelen in het sociaal-culturele leven. Alleen zo kan men de andere commissieleden overtuigen en laten leren hoe personen met een handicap deelnemen aan sociaal-culturele organisaties of ze mee aansturen. Om inclusie te garanderen in het kader van de sociaal-culturele realiteit, moeten ervaringsdeskundigen een rol krijgen.

Greet Firlefyn behandelt het aandachtspunt van de vrijetijdscontext. Sociaal-cultureel werk daarbuiten is voor de eigen werkingen niet uitzonderlijk. De grenzen van het begrip 'vrije tijd' vervagen de facto, aangezien dat voor mensen met een beperking niet eens altijd van toepassing is. Hun dagbestedingsstructuur omvat niet zonder meer vrije tijd. Voor een inclusieve samenleving is ook vorming voor begeleiders van mensen met een beperking nodig. Het is eveneens nodig om kaders en multiplicatoren te kunnen aanspreken in een professioneel handelen.

Een bijkomend aandachtspunt is de financiering. 15000.be vraagt om de nodige middelen, niet alleen om de billijkheid verhoudingsgewijs te garanderen, maar ook om aan de specificiteit van de doelgroep – die repercussies heeft voor de werkingen – tegemoet te komen. De financiële situatie van mensen met een beperking is vaak precair. Ze lopen een verhoogd risico op armoede. Mobiliteit is een extra kost en de organisaties staan mee in voor het regelen van die mobiliteit. Elke activiteit in de organisaties is een onderneming op het vlak van ondersteuning en begeleiding. Toegankelijke accommodatie is vaak duurder en er is minder keuze. Niet zelden is een individuele aanpak nodig, bijvoorbeeld als er een vergadering belegd wordt met doven en slechthorenden of als zij een activiteit willen volgen. Dan zijn tolken nodig en moet alles tot in detail gepland zijn. Een vergadering verplaatsen, is niet evident omdat tolken niet altijd en overal beschikbaar zijn. Ook daarvoor is die extra financiering nodig.

Mensen met een beperking hebben extra tijd nodig en ook dat is een bijkomende kost. Dit geldt zeker voor sociaal-culturele organisaties die bestuurd worden met en door personen met een handicap.

Ria Decoopman geeft een voorbeeld van een sociaal-culturele organisatie die bestuurd wordt met, voor en door blinden en slechtzienden. Heel wat documenten moeten worden omgezet in braille of audio. Documenten zijn soms niet toegankelijk en vragen omzetting naar digitale vorm. Er is toelichting nodig bij grafieken en kolommen. Er moet veel begeleiding georganiseerd worden, bijvoorbeeld om mensen te brengen naar cursussen of tijdens opleidingen om de non-verbale communicatie toe te lichten. Mensen moeten afgehaald worden van stations en teruggebracht worden. Er is niet overal openbaar vervoer. Tijd is een extra kost. Mensen met een handicap werken trager, al is het rendement even groot. Het vergt allemaal meer tijd en vormt een extra kost.

Greet Firlefyn stelt dat, als de minister verhoudingsgewijs durft te investeren in sociaal-cultureel werk, de personen met een handicap dat broodnodige duwtje in de rug krijgen om tot volwaardige burgers uit te groeien in een inclusieve en warme maatschappij. Dit is mogelijk door de maatschappij voor te bereiden op het samenleven met mensen met een handicap en door hun eigen netwerk te versterken.

Men gaat er graag van uit dat die aandachtspunten worden meegenomen naar de bespreking van het ontwerp van decreet met de minister. Na de hoorzitting wordt een nota rondgestuurd met nog enkele meer punctuele aspecten die van belang zijn voor de organisaties.

II. Vragenronde

1. Caroline Bastiaens

SoCiuS stelde dat het beoordelingskader aanleiding kan geven tot verdere professionalisering. *Caroline Bastiaens* vraagt naar suggesties en opportuniteiten. Op welk vlak is dat mogelijk en aangewezen? Hoe moet dat in het te omschrijven kader worden ingebed?

Er zijn bezorgdheden geuit over het uitwerken van het beoordelingskader en de criteria. De opmerkingen van onder meer FOV doen bij haar zeker een belletje rinkelen. Wat zijn dan belangrijke aandachtspunten om in de uitvoeringsbesluiten op te nemen inzake de beoordelingskaders? Ze begrijpt de vraag om duidelijke kaders, maar stelt dat ze ook niet te scherp afgelijnd mogen zijn om juist die eigenheid van de organisaties in acht te nemen.

Caroline Bastiaens heeft ook begrip voor de vraag om alvast rekening te houden met evaluatie. Ze vraagt wat een geschikt tijdstip kan zijn – halfweg de volgende beleidsperiode of naar het einde toe.

Een belangrijk aandachtspunt lijkt haar de waarschuwing om de zaken niet te complex te maken. Die bekommernis wil ze zeker vermelden bij de bespreking. Het is niet evident, omdat het dan over het ontwerp van decreet gaat en het oude nog op een goede manier moet worden afgerond. Met het oog op het gelopen traject moet de participatieve werkwijze ook in dezen tot resultaten kunnen leiden. Dit moet de overgang zo vlot mogelijk doen verlopen en ook toelaten de uitvoeringsbesluiten op dezelfde manier aan te pakken en de opportuniteiten in het ontwerp van decreet te verwezenlijken. Eén van de doelstellingen van een nieuw ontwerp van decreet was om een lange levensduur te garanderen voor sociaal-cultureel werk dat ook met langetermijnprocessen werkt.

2. Yamila Idrissi

Yamila Idrissi herinnert eraan dat sp.a eerder sterk voorstander was om de timing van het ontwerp van decreet uit te stellen. Er lag nog te veel huiswerk om er al snel over te stemmen en de partij drong aan op gesprekken met de organisaties. De minister deed dat ook en dat stemt haar tevreden. Een aantal vraagtekens zijn alvast weggewerkt.

Ze leidt nog wel enige bezorgdheden af uit de toelichtingen, met name over de overgangsfase. Er zijn volgens FOV aanpassingen nodig. Met het oog op de voortdurende aandacht voor planlastvermindering, somt ze op wat ze ziet. In 2018 schrijft een organisatie een vooruitgangsrappport, waarin er twee jaar wordt vooruitgekeken. Er wordt verwacht dat organisaties gegevens invoeren via CISCA en financieel rapporteren. Daarnaast komt er een controlecommissie over de vloer. In 2019 schrijven ze dan een beleidsplan, dat veel meer omvattend is dan voordien het geval was. Het bevat een inhoudelijk plan voor de volgende beleidsperiode, een zakelijk deel met de omvang en de resultaten van de bestaande werking, financiële gegevens van het tweede en derde jaar en gegevens over het personeel en werking van het derde en het vierde jaar. Ze vraagt aan de sprekers of er met het nieuwe ontwerp van decreet geen planlast bijgekomen is.

Naast de SARC stelt ook FOV dat het totaalplaatje van de werking van een organisatie verloren dreigt te gaan. Kan in het uitvoeringsbesluit opgenomen worden dat naast de beoordelingscriteria ook rekening gehouden moet worden met de gehele werking van een organisatie?

Overmatig verzekeren kost tijd en geld en zorgt voor risicoavers gedrag. Met bewa- rende maatregelen voor één organisatie of luttele organisaties waarvoor optreden nodig is, wordt een grote groep organisaties belast met onrust en onzekerheid. Kon men de minister er niet van overtuigen om die onzekerheid weg te nemen, evenals de planlast?

Over het repliekrecht maakte de SARC een pertinente opmerking. Naargelang de organisatie is er een verschillend repliekrecht. Ze vraagt de mening van de spre- kers hierover.

Men ziet het allemaal wel helder, maar wat gebeurt er als er geen extra financiële omkadering komt? Die vraag blijft leven. Ze vraagt wat het voorliggende ontwerp van decreet dan nog waard is.

3. Marius Meremans

Marius Meremans beaamt dat het ontwerp van decreet technisch ingewikkeld is. De organisaties drukten de wens uit om partner te zijn in het verhaal en dat is ook gebeurd. In overleg luistert men aan twee kanten en worden er zaken ingevoegd. Dit maakt een ontwerp van decreet soms zwaarder.

Wat betreft de tijdstippen 1 oktober of 1 juni, begrijpt hij de gerichtheid op de begrotingsopmaak. In het prille najaar is er dan een beter beeld van wat er te verwachten is. Het is niet ideaal, maar het kan voor de sector wel interessant zijn dat het tijdstip van 1 oktober wordt vastgelegd.

De visitatiecommissie en een dossier met positief gevolg zouden voor de organisa- ties ook een soort van garantie moeten bieden op een subsidiëring. Een grondige visitatie zal ook de tijdspanne tussen de visitatie en het indienen van het dossier doen oplopen. In tussentijd kan er heel wat gebeuren: een meningsverschil in de raad van bestuur over het te vervolgen traject, een organisatie kan door omstan- digheden een heel andere wending nemen enzovoort. Allerlei zaken kunnen ervoor zorgen dat de resultaten van de visitatiecommissie in de toekomst niet meer weer- spiegeld worden in het dossier. Het is allicht uitzonderlijk, maar wel mogelijk. Hij vraagt wat de sprekers denken over een dergelijk geval.

Wat betreft de bijdrage rond mensen met een beperking, was N-VA in zijn concept- nota voorstander om dat apart te behandelen. Het betreft een specifieke werking en een kwetsbare groep. De conceptnota is slechts een aanzet. Marius Meremans begrijpt de bekommernissen. Die groep verdient zeker om in dat sociaal-culturele landschap aanwezig te zijn. Hij meent dat de minister zich daarvan bewust is.

Marius Meremans vraagt hoe Vijftact de toekomst ziet. Er zijn een aantal samen- werkingsverbanden. Zal men dossiers gegroepeerd indienen, of kiest men voor een aparte behandeling om financiële redenen?

4. Bart Caron

Bart Caron wil in eerste instantie weten of men binnen het sociaal-cultureel werk- veld met het ontwerp van decreet de werksoorten niet opsluit in zichzelf door er vrij grote muren omheen te bouwen. Dat maakt de toegankelijkheid tot de kern moeilijk en beperkt sterk de interactie met de omgeving, andere werkingen en werkvormen. Hij mist de interactie en heeft de indruk dat de ene werksoort zich- zelf heel erg afzondert van de andere. Dat heeft volgens hem ook een histori- sche oorsprong, onder meer door de opsplitsing van de administratie. Er is weinig opening.

Het Regiodecreet ontbreekt als sluitsteen van het verhaal. Moet dat een hoofdstuk over sociaal-cultureel werk bevatten en er aandacht voor hebben? Hoe verhoudt zich dat dan met de projectsubsidies in het ontwerp van decreet over het sociaal-cultureel volwassenenwerk?

Vernieuwing in het sociaal-cultureel volwassenenwerk gebeurt eerder op regionaal dan op landelijk vlak. Bart Caron zag graag de innovatie gevaloriseerd in een landelijk decreet om meer openheid te garanderen. De volkshogeschool is nog drager van die gedachte van evolutie van een educatieve aanbieder naar een meer maatschappelijk sociaal-culturele opbouwwerker of bemiddelaar. Die dimensie mist hij.

Bart Caron heeft tevens problemen met de evolutie van de definitie en het doel van het decreet. Een aantal termen is verdwenen in de diverse ontwerpversies, zoals 'maatschappelijk vernieuwend'. Er werden zaken toegevoegd zoals 'respect voor een gemeenschappelijke sokkel van waarden, normen, fundamentele rechten en vrijheden', en 'gedeeld burgerschap'. Deze begrippen zijn niet waardenvrij. In de praktijk kunnen ze pro en contra gebruikt worden. Hij vraagt de mening van de sprekers.

Ook Bart Caron wil weten of er meer of minder papierwerk, rapportage en planlast bij komt kijken. Het beoordelingskader is veelomvattend. Staat het evenwel niet haaks op de idee van continuïteit? Een negatieve visitatie zet permanente druk op de organisatie gedurende een heel stuk van de werkingsperiode. Er is een remediëringsplan nodig, terwijl de werking aanpassing vergt en men nog toegang moet zoeken naar indiening van een beleidsplan, waarmee dan weer nieuwe druk op de organisatie staat. Continuïteit wordt zo afhankelijk van vele factoren. De drempels zijn hoog en Bart Caron is er niet van overtuigd dat het model efficiënt is en continuïteit bevordert.

Men wil geen afvinklijst en dat is goed. Bart Caron vraagt zich af of er dan niet beter een zin in het ontwerp van decreet wordt opgenomen waaruit blijkt dat de beoordelingscommissie tot een globaal advies komt, rekening houdende met de criteria van het ontwerp van decreet, in plaats van negen criteria, telkens opgedeeld in negen beoordelingselementen, waaraan moet worden voldaan. Verduidelijking van de criteria is positief, maar het mag geen wiskundig model worden. Wat denken de sprekers daarover?

Bart Caron schetst twee scenario's: een negatieve visitatie en een negatieve beoordeling en gewoon kunnen doorgaan enerzijds of een positieve visitatie en een negatieve beoordeling en eruit vallen anderzijds. Wat vindt FOV van de mogelijkheid om met twee negatieve beoordelingen toch verder subsidies te ontvangen? Hij vindt dat vreemd. Als men procesmatig de evolutie van organisaties wil monitoren, dan moet men de juiste richting aanhouden.

Het repliekrecht en het verhaalrecht zijn danig aangepast. Hij vraagt de sprekers of ze dit een goede zaak vinden.

Bart Caron heeft ook vragen bij het begrip 'sociaal-cultureel volwassenenorganisatie met een werking binnen specifieke regio's'. Het lijkt hem niet voldoende herkenbaar als profiel.

Wat betreft personen met een handicap wil Bart Caron weten of men dan pleit voor een aparte visitatie- en beoordelingscommissie, specifiek voor die soort van werking.

Er tekent zich een soort van kleine koepelvorming af in het kader van vormingsinstellingen voor personen met een handicap. Een aantal initiatieven zijn gegroe-

peerd. Is het de bedoeling dat ze apart blijven voor de indiening van dossiers of is er sprake van fusie? Wil men gebruik maken van het fusieartikel en zo een aanvraag indienen? Wat is de rol van die koepelstructuren?

III. Antwoordronde

1. SoCiuS

Stef Steyaert stelt dat de aankondiging van de hoorzitting tussen twee raden van bestuur van SoCiuS viel. Er is dus onafhankelijk daarvan voorbereid. De impact en consequenties voor SoCiuS zijn wel degelijk in het hele beleidstraject naar het nieuwe ontwerp van decreet geregeld besproken. Verschillende leden van de raad van bestuur hebben wel laten horen dat ze een impactevaluatie noodzakelijk achten. Hoe of wanneer dat moet gebeuren, daarover is nog geen duidelijk beeld gevormd. De spreker meent dat het niet al te snel moet, maar bijvoorbeeld na een eerste beleidsperiode en niet meteen al in 2022-2023. Hij stelt voor om het nieuwe ontwerp van decreet eerst zijn rol te laten spelen in de werking van de organisaties.

Fred Dhont legt uit dat, wat betreft het beoordelingskader als aanjager van professionaliteit, de decreetgever al bij de eerste decreten aandacht had voor professionaliteit. In het prille begin was het heel duidelijk dat er subsidies kwamen, juist in ruil daarvoor. Die lijn is altijd gevolgd, maar men heeft het niet benoemd, behoudens dat er een professional moest zijn. In het decreet van 2003 is de sociaal-culturele methodiek onbedoeld een aanjager van professionaliteit geweest. De sociaal-culturele methodiek was in eerste instantie een vraagstuk naar een soort gedeelde identiteit en dat gaf onbedoeld aanzetten naar professionaliteit. De bezorgdheid om die professionaliteit niet te laten stokken, leeft nog steeds. De spreker meent dat het ontwerp van decreet nogal wat hefboomen omvat om de professionaliteit op twee niveaus te stimuleren. Sinds de tweede helft van de jaren 90, en zeker met het decreet van 2003 en de introductie van beleidsplanning, is de professionalisering vooral in het management geboost. Hij heeft de indruk dat in de voorbije tien jaar meer is geïnvesteerd in de professionalisering van het management dan in die van sociaal-cultureel werkers in de praktijk. Dat vraagt aandacht.

De beoordelingselementen, zeker die die te maken hebben met de functies en de functiemix, bieden volgens Fred Dhont hefboomen en heel wat kansen om aanjager van professionalisering te worden. Alles hangt ervan af of je het bekijkt als een kwaad of als een kans. De kans krijgen om de eigen visie te expliciteren, met betrekking tot de functies, om het handelingskader te definiëren, om in je sterktes te gaan staan enzovoort, beschouwt de spreker als een kans. Het beoordelingskader biedt dus kansen en is nodig volgens SoCiuS. Een goed geëxpliciteerd beoordelingskader moet kansen bieden aan professionals en organisaties, zodat ze weten hoe zich te verhouden. Tegelijk moet het handvatten geven aan wie in een visitatie- of beoordelingscommissie zit. Men mag niet vervallen in het voorschrijven van wat kwaliteit is. In andere sectoren wordt dat nauwgezet omschreven, maar in het ontwerp van decreet dat voorligt, is dit volgens Fred Dhont minder het geval. Men vertrekt van vrij open beoordelingselementen die wel enigszins geconcretiseerd worden in criteria. Het lijkt hem niet dat een afvinkcultuur het doel is, maar er zijn wel verschillende benaderingen in beoordeling van kwaliteit door vanuit commissies te werken. Intersubjectiviteit is mogelijk. Vertrekken vanuit een dialoogmodel, waarbij organisaties uitgenodigd worden zich vanuit de eigen specificiteit tot die beoordelingselementen te verhouden, gecombineerd met de dialoog met meerdere visitatoren en beoordelaars, is voor de spreker een opportuniteit en geen bedreiging. De praktijk moet men afwachten. Hij ziet vooralsnog minder risico op afvinken.

De planlast is een heikel punt. Vijf voortgangsrapporten worden vervangen door één in het midden van de beleidsperiode. Dit wordt dan wel een heel belangrijk rapport dat twee jaar vooruitblijkt in plaats van één. Het beleidsplan is uitgebreid met een zakelijk deel, maar dit stond ook al in het decreet van 2003. Wat betreft de beoordelingselementen, is er niet veel afwijking van wat er in het decreet staat. Gegevens moesten altijd al aangeleverd worden. Het is dus afwachten of er meer planlast zal zijn.

Sociaal-culturele volwassenenorganisaties zijn niet te vergelijken met kunstenorganisaties. Ze zijn in essentie bezig met het opzetten van processen in een samenleving. Dit vraagt tijd en continuïteit. Als een organisatie een negatieve evaluatie krijgt, krijgt deze tegelijk een kans om zich gedurende twee jaar te remediëren. Dat is zo te beschouwen en dat kan stress geven, maar het kan ook een positief gegeven zijn voor de organisatie of positieve stress, aangezien men een gevoel schept dat er nog mogelijkheden zijn. Alles hangt af van de inschatting.

De regionale volkshogescholen gingen zodra het decreet was goedgekeurd in 2003 meteen op zoek naar een nieuwe naam. Ze evolueerden zo naar Vormingplus. Dat deed beter recht aan hun identiteit. Moeilijkheid in het ontwerp van decreet is dat naamgeving eigenlijk in dialoog met de organisaties zou moeten gebeuren. De naam geeft evenwel weer waarvoor de identiteit zal staan. De decreetgever heeft ervoor geopteerd om te vertrekken vanuit een open benadering en vanuit het feit dat de regionale context waarbinnen de organisaties opereren bepalend kan, mag en moet zijn voor hun identiteit. Het uitgangspunt is dat regio's heel sterk kunnen verschillen. Dan rijst de vraag wat de overkoepelende gemeenschappelijke identiteit is van de volkshogescholen, Vormingplussen of regionale sociaal-culturele volwassenenorganisaties.

Het Regiodecreet vindt Fred Dhont een moeilijke kwestie. De regio wordt als schaal heel belangrijk in de toekomst. In regio's, in de vorm van stadsgewesten of andere gebieden, wordt er alsmaar meer nagedacht over hoe men samen vorm kan geven aan maatschappelijke functies. Dat is zo in de zorg, mobiliteit, welzijn, en andere domeinen. De spreker meent dat zich dat zal doorzetten naar het sociaal-culturele werkveld. Hij gelooft sterk dat toekomstig Vlaams beleid kansen krijgt in het regioverhaal, om daar als Vlaamse Gemeenschap op in te zetten en een ondersteunende rol op te nemen.

Men wil graag aandacht voor het sociaal-culturele, maar of dat dan ook specifiek benoemd dient te worden als sociaal-cultureel, kunst, erfgoed en dergelijke, is een andere zaak. In het ontwerp van decreet gebeurt dat wel. SoCiuS gaat ervan uit dat er in de toekomst veel meer en andere mengvormen ontstaan van beleids-categorieën zoals jeugdwerk, sociaal-cultureel werk, volwassenenwerk, kunst, erfgoed enzovoort, die dan veel meer specifiek zullen zijn in relatie tot iets wat leeft in een regio. Daarbij vertrekt men dan ook best vanuit open kaders en een ondersteunende rol ten aanzien van initiatieven die in bepaalde regio's van onderuit ontstaan. De spreker vermeldt nog wel dat hij geen voorstander is van regio-budgetten.

2. FOV

Dirk Verbist herhaalt de minister die zegt dat de dialoog nooit stopt en stelt dat ook de evaluatie nooit ophoudt. Hij weet hoegenaamd niet welk effect het ontwerp van decreet zal hebben in 2020 bij het beslissingsmoment. Dat hangt grotendeels af van hoe de evaluaties en de beoordelingen zullen gebeuren en hoe organisaties zich zullen positioneren. Het lijkt hem belangrijk dat uit de visitaties van 2018 lessen getrokken worden voor de toekomst. Hetzelfde geldt voor de beoordeling in 2020. Het moet eigenlijk voortdurend gebeuren.

Een grondige evaluatie van de impact van het ontwerp decreet kan best in de tweede helft van de volgende beleidsperiode.

Worden er grote muren opgetrokken rond de sector? De spreker meent dat de sector zelf bij uitstek intersectoraal werkt. Heel veel organisaties komt men tegen op een relevante en zichtbare positie binnen andere beleidsdomeinen. Het ontwerp van decreet heeft minstens veroorzaakt dat de internationale werking van organisaties voor het eerst als volwaardig deel van de werking mee in beeld kan komen voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Er is ook respect voor het feit dat organisaties intergenerationeel aan de slag kunnen. Dat is nieuw. Anderzijds leeft het besef dat de systemen allicht vrij hoge drempels leggen voor organisaties om binnen te komen in het ontwerp van decreet. Er moet al wel wat ervaring voorhanden zijn in beleidsplanning en zakelijke constructies.

Wat dat kan betekenen voor een Regiodecreet legt mevrouw *Liesbeth De Winter*, adjunct-directeur van FOV, uit. Ze stelt dat het beter ware om ook op dat Regiodecreet meer zicht te hebben om dan meer simultaan beide vorm te geven. Tegelijk zijn er al heel wat voorstellen geformuleerd in het kader van dat Regiodecreet, zoals de new deal, met de verschuiving van middelen naar de gemeentebesturen. FOV formuleerde reeds voorstellen over hoe een concrete samenwerking in de regio's mogelijk zou zijn. Ze hoopt dat die alsnog hun vertaling vinden in een Regiodecreet. Het biedt kansen, maar of dat betekent dat er in het ontwerp van decreet over het sociaal-cultureel volwassenenwerk nog een apart luik rond de regio zal zijn, is maar de vraag. Met de Vormingplussen is er uiteraard al een luik over de regio, maar als organisaties sociaal-cultureel actief zijn, dan moeten ze zo snel mogelijk binnen dit decreet kunnen ondergebracht worden. Dat is beter, ondanks hun schaal. Zo komen ze in nauw contact met die sector en kunnen ze makkelijker doorgroeien als ze dat willen.

Het innovatieve van de regio is een feit en er zijn veel lokale en nuttige initiatieven, maar *Liesbeth De Winter* benadrukt graag dat er ook nationaal veel innovatie is. Sommige innovatie is ook niet geschikt om op een regionaal niveau te doen. Ze geeft het voorbeeld van autodelen. Er zijn initiatieven op Vlaams niveau, sociaal-cultureel erkend. Sociaal-culturele volwassenenwerkorganisaties nemen er het voortouw in. Een ander voorbeeld zijn de repaircafés, die zich lokaal ontwikkelen, maar aangestuurd worden via Vlaanderen. Via die weg worden ook methodieken en ideeën gelanceerd. Als men bijvoorbeeld impact wil hebben op een dertigurenweek en men wil daarvoor het draagvlak vergroten, dan gebeurt dat best van op Vlaams niveau.

Steve Maes gaat in op de naamgeving. Er waren in de onderhandelingen belangrijkere zorgen dan een naam bedenken. Hij beaamt dat er een heel groot civiel perspectief is en vermoedt dat er ook in voorliggend geval wellicht een actualisering zal volgen vanuit de kern. Dat lost het op. Tegelijk geeft het aan dat de Vormingpluscentra ongetwijfeld een rol zullen spelen om een aantal zaken samen te doen met de dertien en lijnen uit te zetten en regionale vertalingen te vinden.

Dirk Verbist maakt twee algemene bedenkingen bij de vragen over planlast en procedures. Als men de relatie tussen organisaties en een sector wil laten drijven op het dialoogprincipe, is daar tijd voor nodig en moeten er stappen worden gezet. Vertaald in een ontwerp van decreet moeten die stappen nu eenmaal benoemd worden. Procedures lijken voor ongeoeffende decreetlezers ingewikkelder dan ze in werkelijkheid zijn. FOV zweert bij het dialoogprincipe als goede basis om met veel draagvlak bij de overheid en de sector moeilijke en minder moeilijke beslissingen te kunnen nemen in het kader van sociaal-cultureel werk.

Ten tweede is *Dirk Verbist* zich er ook van bewust dat sinds de bespreking van de conceptnota's en de eerste versie, het vertrekpunt van de gesprekken twee

verschillende uitgangspunten behelsde. Enerzijds was er de wil om veel meer belang te hechten aan ambities die organisaties verwoorden via een plan waarvoor men financiering naar voren schuift. Anderzijds wilde men in de continuïteit van de werking van organisaties toch ook gewicht geven aan het dialoogprincipe via visitaties en dergelijke. Het lijkt de spreker goed dat men via de gesprekken en omdat men van geen van beide wilde afwijken, de beide uitgangspunten kon verzoenen. Het ontwerp van decreet is vanuit twee visies tot stand gekomen en dat leidt ertoe dat het evalueren van de systemen en procedures en wat daarvoor ingeschreven is, voortdurend moet gebeuren om kort op de bal te spelen. Zo vermijdt men onbedoelde effecten.

Komt er meer of minder plan- en verantwoordingslast met het ontwerp van decreet? *Frieda Bex* licht toe dat het bestaande decreet vraagt om jaarlijkse rapportering en het kenbaar maken van de plannen voor het volgende jaar. De nieuwe teksten vragen niet langer om dat jaarlijks te doen, maar er moet wel over elk jaar iets gerapporteerd worden. Er is weinig verschil. Alleen bij het laatste jaar van de beleidsperiode komt dat minder in het vizier omdat men dan al het nieuwe beleidsplan heeft ingediend. Men moet nu bij de ene rapportage twee jaar achteruit en twee jaar vooruit kijken. In het nieuwe beleidsplan moet men eveneens achterom kijken. In het derde en vierde jaar vergt dat heel wat werk. Alle jaren moeten in beeld gebracht worden en het voortgangsrapport dreigt misschien wel een kleine encyclopedie te worden. Het mag volgens haar een niet al te sterk beperkend format worden, omdat men anders de werking niet in beeld kan brengen voor de externen van de visitatiecommissie. Men moet voldoende het DNA van de organisatie naar buiten kunnen illustreren. Veel minder planlast zal er niet zijn.

Het voortgangsrapport dat gedurende de lopende beleidsperiode nog moet worden ingediend, blijft tot één beperkt, maar in 2018 moet men wel drie jaar vooruitkijken. Dat vergt heel wat inspanning van de organisaties, die wel heel concrete plannen moeten gaan uitschrijven in het najaar.

Het beleidsplan heeft een veel zwaarder zakelijk deel. Kleine organisaties en bewegingen blijken daar bang voor te zijn. Er is al enigszins bijgestuurd in de gesprekken met het kabinet, onder meer over het onderdeel goed bestuur, maar het blijft heikel. Men vraagt zich af hoe zwaar dat zal wegen en of men dan een heel freelancersbeleid nodig heeft voor de een of twee freelancers met wie wordt samengewerkt.

Wat het voortgangsrapport en het beleidsplan betreft, mag men niet vergeten dat, als de beoordelingselementen verder opgesplitst worden en men veel minder uitgaat van een dialoogrelatie van 'verhouden tot', dat veel meer verantwoording meebrengt. Ook dat is extra materiaal. Hetzelfde geldt voor de visitaties waarvoor ook heel wat moet worden aangeleverd en beschikbaar moet worden gemaakt in de organisatie.

CISCA is voorlopig per werksoort georganiseerd. Dit laat toe om voor drie van de vier werksoorten kwantitatieve gegevens te leveren. Bij de bewegingen zit er geen kwantitatief materiaal in. Dat ligt te moeilijk voor een werksoort waarbij er in de criteria ook niets over staat. CISCA zal ombouw vergen binnen de nieuwe logica. Welke werklast dat meebrengt in de opbouw en in het aanleveren van jaarlijkse data en formats is nog heel onduidelijk. Planlastvermindering is volgens haar in elk geval niet gerealiseerd.

Dirk Verbist gaat in op de positief-negatiefverhouding bij de visitatie en de beoordeling. Moet er een mogelijkheid bestaan om in te grijpen als er iets misloopt? Men is pragmatisch genoeg om daarin mee te gaan, maar het is moeilijk om steeds weer bij een heldere procedure die wordt ingeschreven telkens een zijpoortje in te schrijven voor het geval er uitzonderlijk toch iets zou kunnen misgaan. Die zijn

vanuit bestuurlijk oogpunt niet eens zo onlogisch. FOV vraagt vooral om voortdurend kosten-batenanalyses te maken. Men heeft de minister daarvan nog niet kunnen overtuigen, maar de dialoog loopt door. Het bleek een principiële kwestie en er zijn een aantal voorstellen gelanceerd. Het laatste dat in de technische nota staat, is nog niet in de besprekingen opgenomen.

Over het repliekrecht is in grote mate tegemoetgekomen aan de vraag bij de laatste versie die door de Vlaamse Regering is goedgekeurd. De procedure is helder en werkt met een preadvies waarop een organisatie opmerkingen kan formuleren naar aanleiding van fouten en misinterpretaties. Dan volgt een definitief advies.

De vraag werd gesteld welk tijdstip best gehanteerd wordt. Dirk Verbist stelt dat men ervoor kan kiezen om de datum terug te brengen tot een punt waarop ze voor organisaties realistisch is, maar dan ligt de dynamiek van de begrotingscyclus moeilijk. Een andere mogelijkheid is om na te denken over een billijke periode voor organisaties na 1 oktober om met negatieve subsidiebeslissingen om te gaan. Dat vergt creativiteit. In het kader van het ontwerp van decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk zijn er twee budgettaire beslissingsmomenten. Het ene gaat vooraf aan de advisering. De Vlaamse Regering geeft dan een richting aan de beoordelingscommissies over het budget waarbinnen alle adviezen over de nieuwe en de bestaande organisaties moeten gebeuren. Dat is een politiek moment voorafgaand aan de begrotingsbesprekingen. Het andere politieke moment is dat waarop beslissingen moeten worden genomen in september.

Het ontwerp van decreet gaat uit van geen beperking op de instroommogelijkheden. Als er in 2020 geen hoger budget is, kan men ervan uitgaan dat er in ernstige mate binnen de perken van de kredieten zal worden beslist. Af en toe moest dat ook in de afgelopen jaren gebeuren, hoewel men blij was met de instroom. De sector betaalt ervoor. Het is een verhaal van communicerende vaten. Het opentrekken van de inhoudelijke kaders met het ontwerp van decreet zal een nog grotere aantrekkingskracht hebben dan voorbije aanvraagperiodes. Sinds de start van het bestaande decreet neemt de aantrekkingskracht van de sector toe. Er zijn budgettaire antwoorden nodig om een mislukking in de uitvoering van het ontwerp van decreet te voorkomen.

Wat de afvinklogica betreft, is het van belang in eerste instantie te zorgen dat het individueel voldoen op criteria geschrapt wordt voor de overgangperiode. Het is moeilijk te verantwoorden vanuit de regels van het bestaande decreet. Het geheel moet dan geëvalueerd worden zoals het toegepast wordt in de loop van 2018. Dan worden ook bijstellingen mogelijk.

Roel François stelt dat de overgangperiode voor onrust zorgt in de sector. Het is kort dag voor de visitaties en men denkt nu nog na over de spelregels. Men moet het niet moeilijker maken dan nodig en men kan best de regels zoals ze in het bestaande decreet staan, hanteren. Er dreigt een juridisch vacuüm te ontstaan als men in de loop van het proces nog dingen verandert. Bovendien ligt het aantal beoordelingselementen anders per werksoort. In het bestaande decreet is opgenomen dat men zich moet verhouden tot de beoordelingselementen. Dit impliceert dat organisaties de vrijheid hebben om geargumenteed te stellen dat men iets in een zekere mate doet, meer, dan wel minder. Dat vertalen in vier afvinkbare criteria per beoordelingselement, verschuift danig de regels. Dan is men niet meer rechtvaardig bezig. Hij pleit ervoor het bestaande systeem nog deze keer te hanteren om dan te bekijken hoe men in de toekomst met afvinkbare criteria kan werken. Vanwege de verenigingen geeft de spreker nog mee dat 48 criteria die elk aanleiding kunnen zijn tot een negatieve evaluatie, van het goede te veel is. Hij ziet graag enige soepelheid.

Men begrijpt in het kader van de foto niet goed waarom het kwantitatieve element nu voor alle werksoorten is opgenomen. De problematiek van de foto is enkel van toepassing op de verenigingen. Men stelt voor het uit het ontwerp van decreet te lichten en te beperken tot de werksoort van de verenigingen in 2018. De evolutie van een aantal groepen en afdelingen tussen 2003 en vandaag kan makkelijk gerealiseerd worden. Er mag geen mathematische formule uit gepuurd worden om rechtstreeks conclusies uit de foto te trekken. Een aantal organisaties kan perfect argumenteren waarom ze met minder groepen kwalitatief sociaal-cultureel werk doen. Met het bestaande decreet was het aantal afdelingen ook niet langer een criterium van beoordeling. De spreker vraagt om het simpel te houden en het te laten meespelen op de achtergrond.

3. 15000.be

Greet Firlefyn is blij met het begrip van Marius Meremans voor de bekommernissen van 15000.be. Een aantal organisaties die rond handicap werken, heeft in het bestaande decreet een apart statuut. Niet alle organisaties hebben dat. In het ontwerp van decreet wordt men gelijkgesteld en dat is niet slecht. Vanuit 15000.be hamert men op continuïteit. Een apart hoofdstuk met andere regelgeving is solider. Men rekent op de eigen kracht en op de minister en zijn opvolger om erop toe te zien dat de werkingen die rond handicap worden opgezet, ook mogelijk blijven en niet verloren gaan.

De vraag werd gesteld naar de visie op de toekomst. In het kader van 15000.be heeft men elkaar gevonden en er zullen zeker samenwerkingen worden doorgezet. In welke mate dat kan binnen het ontwerp van decreet, valt te bezien. Daarbij denkt men aan de projectwerking en de vraag of dat kan worden opgezet binnen het kader van 15000.be.

Binnen de organisaties van 15000.be zijn er diverse structuren. Sommige organisaties zullen fuseren. Andere organisaties blijven apart, ook al zitten ze in eenzelfde familie. De dossiers worden apart ingediend. Voor Vijftact is fusie geen optie. Het is een vzw met deel-vzw's. Hoe zij de toekomst zien, heeft met de interpretatiemogelijkheden van het ontwerp van decreet te maken. Vijftact werkt al dertien jaar samen en heeft de intentie om die samenwerking door te zetten in de volgende beleidsperiode. Of dat in één dossier gebeurt voor indiening of niet, hangt af van de toepassing van het ontwerp van decreet. Een aantal van de vzw's moet met heel wat minder dan de 150.000 euro verderwerken. Niets belet om in de volgende beleidsperiode apart door te gaan en zo de subsidie te zien stijgen. Men is er nog niet uit of men een gezamenlijk dossier indient of apart. Er is geen sprake van een fusie omdat men met een verschillend doelpubliek werkt. De algemene thema's worden samen aangepakt. De specifieke thema's worden apart behartigd door de deel-vzw's. Als men in de overgangsbepalingen al behandeld zou worden gelijklopend met de fusies, dan is dat een vooruitgang richting blijvende samenwerking. Als dat niet zo is, moet dat heroverwogen worden.

Ook de grens van plus 25 percent is een belangrijk element. Als men met de bestaande werking wil groeien, kan een dossier ingediend worden en bestaat de kans om tot die 25 percent te groeien. Het is ook mogelijk dat zich een nieuwe, nog niet erkende organisatie aandient en men als organisatie voor de keuze staat of men die toelaat om mee een dossier in te dienen. Dat stelt immers ook de keuze of men met de bestaande werking voortgaat en die uitbouwt of dat met een extra partner doet.

Koen Deweer, algemeen directeur Konekt, acht het belangrijk dat de openheid blijft bestaan om al dan niet te kiezen voor een fusie. Drie jaar geleden wilde Konekt dat doen, maar het kon of mocht niet omdat het bestaande decreet het niet toeliet. Men kijkt daar alvast uit naar het ontwerp van decreet om voluit te kunnen

doorgaan en de ballast en extra kosten om een vijftal vzw's in leven te houden, af te werpen.

De spreker stelt dat men voor inclusie is en ervan houdt gelijklopend behandeld te worden als de andere organisaties als het erom gaat een apart deel uit te maken van het ontwerp van decreet.

De commissie hoeft niet apart, maar er moet deskundigheid ingebouwd zijn. Mensen met een handicap moeten erin vertegenwoordigd zijn.

Greet Firlefyn voegt daaraan toe dat, mocht er een aparte commissie komen, dat geen excuus kan zijn om in de andere commissies geen vertegenwoordiging van mensen met een handicap te hebben.

Dirk Verbist stelt dat aan de verschillende organisaties die categoriaal werken, gevraagd is in welke mate ze belang zouden hechten aan een aparte commissie of het binnenbrengen van deskundigheid in de reguliere commissies. Een vrij grote groep meent dat binnen de reguliere commissies te weinig aandacht is voor specifieke situaties, problematieken en businessmodellen van die soort van organisaties. Het decreet stipuleert evenwel al dat binnen elke commissie dat soort van deskundigheid aanwezig moet zijn. Aan de minister en het kabinet is voorgesteld om de keuzemogelijkheid te laten aan organisaties om beoordeeld en gevisiteerd te worden, ofwel binnen een reguliere commissie ofwel binnen een commissie waar de specifieke deskundigheid meer aanwezig is. Dat komt zeker nog terug bij de uitwerking van het uitvoeringsbesluit.

Bart Caron, voorzitter, dankt de sprekers voor hun boeiende toelichtingen.

Bart CARON,
voorzitter

Yamila IDRISSE
Manuela VAN WERDE
Caroline BASTIAENS
Cathy COUDYSER,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

CISCA	Sector Informatie Sociaal-Cultureel volwassenenwerk en Amateurkunsten
DAC	derde arbeidscircuit
DNA	desoxyribonucleic acid
FOV	Federatie van Organisaties voor Volksontwikkelingswerk (informele naam = federatie sociaal-cultureel werk)
gesco	gesubsidieerde contractueel
SARC	Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
SoCiuS	Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk
vzw	vereniging zonder winstoogmerk